

Länsstyrelsen Kalmar län
Vattenmyndighetens kansli
391 86 KALMAR
Vattenmyndigheten.kalmar@lansstyrelsen.se

Datum: 2013-08-16
Vår referens: 2013/1267/10.1
Er referens: 537-4248-13

Yttrande över Remiss Åtgärdsplanering i VISS hösten 2013

SMHI har tagit del av rubricerade remiss och har följande synpunkter. Initiativet till att skapa en övergripande databas över genomförda, pågående och planerade åtgärder i vatten är mycket lovvärt och fyller ett behov. Detta kommer att effektivisera genomförandet av miljöförbättrande åtgärder.

Det finns ett flertal exempel från andra länder i vår närhet som byggt upp liknande databaser över åtgärder i vatten, se bl.a. the River Restoration Centre i Storbritannien (<http://www.therrc.co.uk/>). I flertalet av dessa databaser kan man registrera både åtgärder och vetenskapliga studier/uppföljningar av åtgärder. Dessa studier/uppföljningar kan antingen vara kopplade till genomförandet av åtgärden, alternativt helt fristående undersökningar. SMHI anser att det skulle vara en stor fördel att även möjliggöra detta i VISS, d.v.s. koppla fristående vetenskapliga studier till miljöarbetet. Det blir då enklare att se vilka åtgärder som har en vetenskapligt bevisad effekt och vilka åtgärder som saknar effektuppföljning. På så sätt skapas också en brygga till den akademiska världen i syfte att stärka forskningens närvaro och bidrag till vattenförvaltningen.

När det gäller definitionerna av åtgärds-kategorier (sidorna 7-15) rekommenderar SMHI att man i definitionerna eftersträvar en systematik som minimerar risken för registrering av likartade åtgärder under olika kategorier. Sammanställningarna av åtgärder under respektive åtgärds-kategori kan annars bli missvisande. Ett exempel är åtgärds-kategorierna ”flottledsåterställning” och ”utläggning av sten, block och lekgrus” som löper stor risk att överlappa varandra eftersom flottledsåterställning oftast handlar om att lägga ut sten, block och lekgrus. SMHI anser att man bör samla dessa under en gemensam kategori, t.ex. ”återställning av vattendragets hydrauliska karaktär” och längre ner i databasens struktur redogöra för specifika effekter. På en övergripande nivå kan det vara mer intressant att veta vilka insatser som görs för att återställa vattendragets hydrauliska karaktär.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

601 76 Norrköping Besök Folkborgsvägen 1 Tel 011-495 80 00 Fax 011-495 80 01

SMHI
Box 40
190 45 Stockholm/Arlanda

SMHI
Sven Källfelts Gata 15
426 71 Västra Frölunda

SMHI
Hans Michelsensgatan 9
211 20 Malmö

SMHI
Universitetsallén 32
851 71 Sundsvall

SMHI vill även framhålla att de ovan nämnda åtgärderna ("återställning av vattendragets hydrauliska karaktär") har betydelse för hela ekosystemet och inte bara för fiskbeståndet. Det kan därför vara bättre att ha ett annat samlingsnamn än "fiskevårdsåtgärder". Vetenskapliga publikationer har påvisat att en återställd hydraulik även ger effekter på bl.a. vattenlevande insekter och strandvegetation.

Effekterna på den övergripande nivån är svåra att beskriva eftersom de varierar mellan lokaler och metodik, men man skulle generellt kunna beskriva åtgärderna med samlingsordet "återställd hydraulisk karaktär", eftersom åtgärderna främst påverkar vattendjup, vattenhastighet, fårans bredd, öppnande av sidofårar etc. Även utläggning av dödved förekommer inom vattendragsrestaureringen och borde kunna inrymmas i samma kategori.

Den obligatoriska uppgiften "Plats där åtgärden har effekt" (sidan 25) kan vara svår att bestämma utan olika typer av beräkningsverktyg. En åtgärd av typen "återställning av vattendragets hydrauliska karaktär" kan ge lokala effekter samtidigt som storskaliga effekter på t.ex. översvämningsrisker nedströms inte kan uteslutas. En minskning av näringsämnesbelastning ger oftast effekter både lokalt och nedströms, även om nedströmseffekter beror på retention i sjöar och vattendrag. Fördelen med att registrera "plats där åtgärden har effekt" är att man öppnar för möjligheten att lista alla åtgärder som har effekt på en bestämd vattenförekomst. Här finns även möjlighet att få en uppskattning av nedströms effekter från t.ex. Scenarioverktyget i SMHI Vattenwebb, vilket uppskattar nedströms effekter av lokal näringsämnesreduktion. En webbtjänst mellan VISS och Vattenwebb skulle kunna utvecklas för detta syfte.

SMHI föreslår att en vidareutveckling av enkäten "klimatbedömning" (sidorna 36-37) görs i samarbete mellan SMHI och Vattenmyndigheterna. SMHI genomför ett antal nationella/internationella forskningsprojekt som syftar till att ta fram beslutsunderlag inom detta område, och det är därför rimligt att SMHI fortsättningsvis utvecklar stöd även för dessa frågor inom vattenförvaltningens åtgärdsplanering.

Avdelningschef Bodil Aarhus Andrae har beslutat i detta ärende som handlagts av Niclas Hjerdt.

För SMHI

Bodil Aarhus Andrae
Chef Avdelning Samhälle och säkerhet